

IndiFest

Festival de Cinema Indígena de Barcelona

XVII edició

INTEL·LIGÈNCIES ANCESTRALS

9-20 octubre

indifest.org

Organitza

alterNativa

Intercanvi amb
Pobles Indígenes

QUI SOM?

alterNativa Intercanvi amb Pobles Indígenes, fundada el 1986, promou, protegeix i defensa els drets dels pobles indígenes. En coordinació amb les comunitats, impulsem el seu apoderament i visibilitzem les seves lluites. Actuem des de l'intercanvi entre pobles i cultures, apostant per una alternativa als models hegemònics de desenvolupament, socials, econòmics i polítics actuals.

alternativa-ong.org

Fotografia del cartell: fotograma de la pel·lícula 'El vuelo de Banag', d'**Elvert Bañares**

Disseny, il·lustració i conceptualització de la imatge 2024: **Boira.Studio**

INTEL·LIGÈNCIES ANCESTRALS

Per què podem imaginar la fi del món, però no la fi del colonialisme?

Indigenous Action Media

Dediquem el festival d'enguany a les "Intel·ligències Ancestrals", un concepte que ens ajuda a pensar els sabers i pràctiques dels pobles indígenes davant els desafiaments globals del present i del futur.

Intel·ligències en plural, perquè calen intel·ligències **col·lectives i diverses** per encarar les crisis, més enllà dels algorismes, les ments brillants o els gabinets d'experts. **L'organització i la comunitat**, les epistemologies indígenes, els coneixements ecològics tradicionals, són algunes de les alternatives i respostes col·lectives dels pobles indígenes per fer front a les crisis ambientals, sanitàries i socials.

Però tot essent col·lectives, aquestes intel·ligències també són **ancestrals**: creixen de l'arrelament al territori, del llegat dels antics, de la tradició oral. Aquest vincle no és una nostàlgia del passat o un fonamentalisme sinó una relació feta de vivències i de sentirs, que s'actualitza i es referma.

Els pobles indígenes -a excepció d'aquells que han escollit l'aïllament voluntari (que no sempre es respecta)-, conviuen cada dia amb una societat globalitzada i els seus sotracos tecnològics, oscil·lacions econòmiques, situacions d'excepcionalitat ambiental i emergències sanitàries. Davant les incerteses presents i futures, i la convivència difícil amb el món occidental, sembla que la resistència passa per incorporar algunes de les seves eines. La sobirania tecnològica i digital és part d'aquest procés d'apropament, que és a la vegada un apoderament. Però de quina manera cal fer-ho? És viable tenint en compte la bretxa tecnològica? Com integrar la presència al món digital de les llengües minoritzades? Són compatibles les savieses tradicionals amb l'era digital? Com conviure-hi i com protegir-se de l'extractivisme cognitiu, de l'apropiació cultural o de la biopirateria?

Per tots aquests motius, les intel·ligències ancestrals són una forma de resistència a la colonització del passat i del present -en els fets i

en la reconstrucció històrica-. També a la colonització del futur, als relats empetitits i tristos que només imaginem la fi del món o miracles tecnològics irrealitzables, obviant les maneres de viure, de fer, de pensar i d'imaginar de milers de cultures indígenes.

La selecció de pel·lícules d'aquest any intenta abordar aquesta temàtica, tot mantenint els diversos blocs que defineixen el festival. Comptarem amb la presència **d'equips artístics de les pel·lícules**, que ens vindran a presentar les seves obres i dedicaran un espai de temps a dialogar amb el públic. Com a novetats, aquest any dedicarem una projecció al **cinema amazònic**, en diàleg amb l'exposició "Amazònies. El futur ancestral" que s'inaugurarà al CCCB el proper 12 de novembre.

Per parlar d'Intel·ligències Ancestrals, de les formes de resistència i de moltes altres temàtiques, els nostres convidats principals d'aquest any son **Tajëëw Díaz Robles**, antropòloga mixe i activista pels drets lingüístics i la sobirania digital que ha impulsat espais d'activisme digital de llengües indígenes de l'Estat de Oaxaca a Mèxic; i **Domingo Hernández Ixcoy**, coordinador de l'Associació Maya Uk' U'x B'e (Guatemala), que treballa a nivell nacional i internacional pel projecte polític maia i la reconstitució del Mayab' Tinamit. A més d'acompanyar-nos en diferents sessions del festival, ambdós convidats debatran sobre les Intel·ligències Ancestrals a una **taula rodona amb Abadio Green Stocel**. Durant el festival també ens acompanyaran una delegació de la **CONCIP** (Colòmbia) i de **CLACPI**, presents en diferents espais.

Finalment, hem organitzat un **espai de trobada per a pensar i debatre sobre el cinema indígena**, enfocat a professionals i investigadors/es. Després de 17 anys de festival acompanyant i mostrant a Catalunya els processos de creació de cinema indígena, creiem que hem de seguir parlant i reivindicant la comunicació indígena com una eina pròpia de defensa de drets, d'autorepresentació i de transformació social, i a consolidar-ne la seva professionalització.

Sessions

Sessió prèvia	5
Inauguració	6
En femení i plural	7
Intel·ligències Ancestrals	10
Resistències Indígenes	12
Cosmovisions	14
Amazònies	17
Territori	20
Pantalla alterNativa	23
Activitats paral·leles	24
La Jarana	25
Festival Online	26
IndiFest Universitats	27
Premis IndiFest	28
Convidades Internacionals	29
Cites i reflexions entorn les Intel·ligències Ancestrals ..	30
Informació pràctica	32
Agraïments	33
Graella Horaris de programació	34

SESSIÓ PRÈVIA

L'IndiFest pre-inaugura la seva 17a edició amb una sessió de presentació on es projectarà *Tiempo de lluvia*. La pel·lícula, dirigida per Itandehui Jansen, és una obra mixteca que mostra una història de migració i la relació complexa entre ciutat i comunitat.

Dimecres 25 de setembre - 17h - Filmoteca de Catalunya

LLARGMETRATGE

TIEMPO DE LLUVIA

Soledad és una remeiera tradicional que viu amb el seu net José de 7 anys en una comunitat indígena. Un dia, Adela, la mare de José, truca per anunciar que es casarà i que necessita que el seu fill vagi a viure amb ella a la Ciutat de Mèxic. Tant l'àvia com el net no saben quin futur els espera, però tots dos entenen que la separació serà inevitable.

Any: **2018**

Durada: **89 min**

Realització: **Itandehui Jansen**

Producció: **Lista Calista Films**

Poble: **Mixteco**

Zona Geogràfica: **Mèxic**

Idioma: **Castellà, mixteco**

Subtítols: **Castellà**

Gènere: **Ficció**

Presentació i col·loqui amb **Itandehui Jansen**, directora, i **Armando Bautista**, productor i guionista.

INAUGURACIÓ

Inaugurem el festival amb una pel·lícula que posa el focus en el que encara segueix passant a molts territoris: l'assenyalament, la criminalització i la persecució dels defensors i defensores del territori.

Dimecres 9 d'octubre – 20h – Cinemes Girona*

LLARGMETRATGE

ALGÚN DÍA LAS RAÍCES

Matías, de 23 anys, ha d'anar a convèncer a algunes comunitats Maputxe de recuperar territoris que els ha robat l'estat xilè. Durant el viatge l'adverteixen que la policia l'està seguint. Just abans d'una acció de recuperació del territori, Matías s'assabenta que és un dels seus amics li està donant informació a la policia.

Any: **2024**

Durada: **65 min**

Realització: **Alejandro Valdevellano R.**

Producció: **Indómito Audiovisual**

Poble: **Maputxe**

Zona Geogràfica: **Wallmapu, Xile**

Idioma: **Castellà, Mapudungun**

Subtítols: **Castellà, català**

Gènere: **Ficció**

* També es projectarà el Dimarts 15 d'octubre a les 19h al Centre Cultural de Cambrils

Presentació i col·loqui amb **Alejandro Valdevellano**, director de "*Algún día las raíces*", **Tajëëw Díaz Robles** i **Domingo Hernández Ixcoy**.

EN FEMENÍ I PLURAL

Apropem les formes de representació i de resistència de les dones indígenes, des de les perspectives laborals, les reivindicacions de drets però també els afectes, la relació amb el cos o la quotidianitat.

Dijous 10 – 18h – Cinemes Girona

SESSIÓ DE CURTMETRATGES

Presentació i col·loqui amb **Uapukun Mestokosho McKenzie**, directora, i **Mónica Díaz**, representant de *Wapikoni*, del film "*Nipi Utaiamun*"

WILLAKUY!

Any: **2023** | Durada: **17 min** | Realització: **Sairah Choque** | Producció: **Sairah Choque** | Interpretació: **Carolay Rodríguez** | Poble: **Quítxua**
Zona Geogràfica: **Perú** | Idioma: **Castellà, quítxua** | Subtítols: **Castellà, català** | Gènere: **Ficció**

La Luna és una periodista que viu sota una gran pressió laboral que li causa ansietat i estrès. Un dia, ha de fer una entrevista sense estar preparada, però aconsegueix sortir-se'n parlant quítxua, una llengua que havia oblidat. Aquesta experiència li fa prendre consciència de la seva identitat i la importància de viure bé sent fidel a si mateixa i a la seva cultura.

BUCAN TU RHACHHIDU' (ABANDONA EL QUE ET FA POR)

Any: **2023** | Durada: **28 min** | Realització: **Luna Marán, YI hagamos Lumbre** | Producció: **YI hagamos Lumbre** | Poble: **Diversos pobles**
Zona Geogràfica: **Mèxic** | Idioma: **Castellà, Mixe, O' dam** | Subtítols: **Castellà, català** | Gènere: **Experimental**

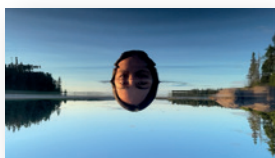
Des del futur comunal, una dona recorda les paraules de les seves ancestres, dones guerreres que es van reunir per deixar gravades les seves paraules sobre el servei comunitari. Al mateix temps, es qüestiona el seu propi futur: deixarem algun dia de lluitar? A algú li importa el que diem?

YIGAYO YUWUERANE

Any: **2023** | Durada: **8 min** | Realització: **Ross Dayana López**
Producció: **Transvesia Producciones, Sangelly López** | Poble: **Embera Katio** | Zona Geogràfica: **Colòmbia** | Idioma: **Castellà** | Gènere: **Documental**

Aquesta història retrata experiències de vida d'una noia trans, la seva participació en el teixit de la seva cultura, en la construcció del país i la seva experiència de resistència. Malgrat el rebuig de la comunitat, continua defensant la seva pròpia identitat dins de la seva cultura.

NIPI UTAIAMUN (LA VEU DE L'AIGUA)

Any: **2023** | Durada: **5 min** | Realització: **Uapukun Mestokosho McKenzie**
Producció: **Wapikoni Mobile** | Poble: **Inuit** | Zona Geogràfica: **Canadà**
Idioma: **Francès, inuktitut** | Subtítols: **Castellà, català** | Gènere: **Experimental**

"Nipi utaiamun (La veu de l'aigua)" és un poema íntim dedicat a l'aigua, el cos que flueix fins a abraçar-ne un altre, que ens permet flotar i nedar i que reflexa la nostra imatge. La nostra relació amb l'aigua és profunda, fluïnt entre generacions mentre ens explica la seva història.

MAMÁ

Xun Sero, director de "Mamá", com a mexicà tsotsil va créixer entre la sacralitat de la Verge de Guadalupe i de la mare terra. Com a fill de mare soltera, va patir les burles per no tenir pare i en va culpar-la seva mare; va créixer entre l'adoració i el menyspreu cap a la mare. "Mamá" és un diàleg entre mare i fill que explora les seves contradiccions, i en el qual es reflexiona sobre la violència naturalitzada i la seva reproducció.

Any: **2022**

Durada: **80 min**

Realització: **Xun Sero**

Producció: **Terra Nostra Films**

Poble: **Tsotsil**

Zona Geogràfica: **Mèxic**

Idioma: **Tsotsil, castellà**

Subtítols: **Castellà, català**

Gènere: **Documental**

Presentació i col·loqui amb **Tajëw Díaz Robles** i el **Festival Protesta**.

PR(•)TESTA
FESTIVAL INTERNACIONAL
DE CINEMA DE CRÍTICA SOCIAL

Sessió amb la col·laboració del **Festival Protesta** (Vic)

YANA-WARA

La Justícia Comunal acusa Don Evaristo, de 80 anys, de l'assassinat de la seva neta Yana-Wara, de 13 anys. Durant l'audiència, tothom descobreix la tràgica història d'aquesta jove, que, a causa de la violència de gènere, havia començat a tenir visions terrorífiques després de ser tocada pels esperits malignes que habiten els indrets prohibits dels Andes.

Any: **2023**

Durada: **104 min**

Realització: **Óscar Catacora, Títo Catacora**

Producció: **Títo Catacora**

Poble: **Aimara**

Zona Geogràfica: **Perú**

Idioma: **Aimara**

Subtítols: **Castellà, català**

Gènere: **Ficció**

VALENTINA O LA SERENIDAD

"Valentina o la serenidad" és una història de dol, de creixement i de descobriment. Valentina, una nena de 7 anys que ha perdut el seu pare, no es conforma amb l'explicació de la mort i el busca per tot arreu, realitzant un viatge que la durà a l'acceptació dolorosa de la pèrdua.

Any: **2023**

Durada: **85 min**

Realització: **Ángeles Cruz**

Producció: **Ángeles Cruz, IMCINE, On Post Films**

Poble: **Mixteco**

Zona Geogràfica: **Mèxic**

Idioma: **Castellà, mixteco**

Subtítols: **Castellà**

Gènere: **Ficció**

Forma part del cicle "Enfocaments" **ENFOCAMENTS**

CICLE DE CINEMA JUSTIÇA GLOBAL

INTEL·LIGÈNCIES ANCESTRALS

El tema que protagonitza l'IndiFest d'enguany, les Intel·ligències Ancestrals, vol pensar formes d'intel·ligència que porten molt temps presents als pobles indígenes i que cal reivindicar per a imaginar un futur millor. L'organització col·lectiva, les formes de treballar la terra, la relació amb l'entorn, la presència de les llengües minoritzades a l'espai digital o els coneixements de medicina són alguns exemples de sabers presents als films i activitats organitzades al voltant d'aquest tema.

Divendres 11 – 19:30h – Cinemes Girona

SESSIÓ MIXTA

DESERT PHOSfate

"DESERT PHOSfate" és una pel·lícula experimental que entrelaça les narracions de múltiples capes sobre el fosfat, les partícules de sorra, les plantes i el desplaçament humà i mineral, així com la pèrdua de les formes de vida nòmades dels indígenes sahrauís. També planteja fortes expressions de resiliència comunitària a través dels horts i de l'expressió artística. La pel·lícula està realitzada per un artista sahrauí que intenta descolonitzar el seu mode de fer cinema i explicar històries.

Any: 2023

Durada: 58 min

Realització: **Mohamed Sleiman Labat**

Producció: **Pekka Niskanen**

Poble: **Sahrauí**

Zona Geogràfica: **Sàhara occidental**

Idioma: **Àrab hassania, anglès**

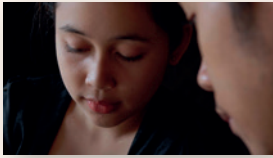
Subtítols: **Castellà, català**

Gènere: **Documental, experimental**

Col·loqui amb **Tajëw Díaz Robles**
i **Domingo Hernández Ixcoy**.

LIMA PARE (CINC GRANS)

Any: **2022** | Durada: **24 min** | Realització: **Fahmi Abdul Aziz, Ilham Aulia**
Producció: **Fahmi Abdul Aziz** | Poble: **Baduy** | Zona Geogràfica: **Indonèsia**
Idioma: **Bahasa Indonesia** | Subtítols: **Castellà, català** | Gènere: **Documental**

Els Baduy són una comunitat indígena situada a la punta occidental de Java que té normes establertes contra certes pràctiques i tecnologies modernes. Una jove parella, Ako Sarka i Ayu Dewi, es fan famosos a internet creant contingut sobre l'agricultura i les seves vides quotidianes dins de la comunitat Baduy.

Divendres 11 – 21:30h – Cinemes Girona

LLARGMETRATGE

YVY PYTE: CORAÇÃO DA TERRA

A "Yvy Pyte", Alberto Alvares i José Cury tracen un viatge cinematogràfic a través de les terres guaraní, dissolent fronteres físiques i simbòliques. La pel·lícula, que entrellaça somnis, cants i camins, revela la cerca col·lectiva del tekoha, desafiant les imposicions colonials i descobrint la profunda connexió entre espiritualitat, terra i llibertat. Paraules, cants i imatges aèries teixeixen una narrativa poètica que desplega la resistència guaraní i recrea un mapa contra-colonial.

Any: **2023**
Durada: **110 min**
Realització: **Alberto Alvares, José Cury**
Producció: **Jenipapo Audiovisual, Nhamandu Produções**
Poble: **Guaraní (Mbya, Nhandeva, Kaiowá i Pa'itavyterã)**
Zona Geogràfica: **Brasil, Paraguai**
Idioma: **Guaraní**
Subtítols: **Català**
Gènere: **Documental**

RESISTÈNCIES INDÍGENES

El cinema és una eina indispensable pels pobles indígenes per tal de visibilitzar i denunciar les vulneracions dels seus drets. És també una forma d'expressió cultural i d'organització pròpia. L'IndiFest potencia, com sempre, una sessió dedicada a les seves lluites i resistències coincidint amb el 12 d'octubre.

Dissabte 12 - 19:30h - Cinemes Girona

SESSIÓ DE CURTMETRATGES

Presentació i col·loqui amb **José Luis Matías Alonso**, director de "Huexca en resistencia", **Domingo Hernández Ixcoy** i la **CONCIP**.

RELATOS DE UMA GUERRA

Any: **2023** | Durada: **26 min** | Realització: **Pedro Biava** | Producció: **Ellen Cristina de Almeida, Mariana Pereira da Silva, Silvana Jesus do Nascimento, Tatiane Klein** | Poble: **Guaraní, Kaiowá** | Zona Geogràfica: **Brasil** | Idioma: **Portuguès, guaraní** | Subtítols: **Castellà, català** | Gènere: **Documental**

Els indígenes kaiowá i guaraní de Mato Grosso do Sul han patit atacs violents per part de terratinents i forces policials en les últimes dècades, especialment entre 2019 i 2022, durant la presidència de Jair Bolsonaro. Aquest documental narra la seva lluita per recuperar els territoris tradicionals i les conseqüències d'aquesta violència, que ha convertit la regió en una de les més conflictives del Brasil.

HUEXCA EN RESISTENCIA

Any: **2022** | Durada: **40 min** | Realització: **Rosalba Díaz Vásquez, José Luis Matías Alonso** | Producció: **Ojo de Tigre - Comunicación Comunitaria** | Poble: **Nahua** | Zona Geogràfica: **Mèxic** | Idioma: **Castellà** | Gènere: **Documental**

"Huexca en resistencia: diez años de lucha" és un homenatge a un poble nahua que s'enfronta a l'espoli causat pel megaprojecte energètic i hidroextractivista Plan Integral Morelos (PIM) impulsat per l'estat mexicà en associació amb empreses espanyoles. Homes i dones armats amb la seva dignitat s'enfronten al monstre de l'espoli i la violència defensant la seva aigua i el seu territori.

INDAI APAI DARAH

Any: **2024** | Durada: **15 min** | Realització: **Kynan Tegar** | Producció: **Kynan Tegar, Nils Cowan, Bryan Gunnar Cole** | Poble: **Dayak Iban** | Zona Geogràfica: **Indonèsia** | Idioma: **Dayak Iban** | Subtítols: **Castellà, català** | Gènere: **Documental**

Una jove Dayak Iban que ha crescut entre els boscos del centre de Borneo segueix les connexions ancestrals per tal de repetir les gestes dels seus avantpassats i aturar la desforestació. Només la unió de la comunitat ho pot fer possible.

BILA BURBA

El 1925 els Guna van resistir amb èxit la repressió de la seva cultura per part del govern panameny. En tres dies de lluita, van aconseguir la seva autonomia i, d'aquesta manera, van salvar les seves formes de viure. Coneguda com la "Revolució Dule", la gloriosa batalla es commemora anualment amb una recreació que inclou centenars de participants, molts d'ells nens. "Bila Burba" mostra la recreació de la reeixida revolució i revisa amb els descendents dels revolucionaris les raons de l'aixecament i l'evolució dels esdeveniments. La pel·lícula mostra de manera convincent el poder d'aquest teatre comunitari per mantenir una identitat col·lectiva única, que emfatitza la cooperació. Mantenir viu el passat és crucial, ja que l'autonomia dels Gunadule està una altra vegada amenaçada per la venda de parcel·les del seu territori per part del govern panameny.

Any: **2023**

Durada: **70 min**

Realització: **Düren Wagua**

Producció: **Wagua Films**

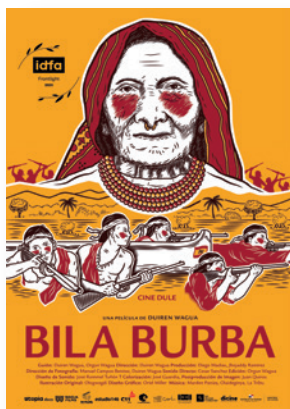
Poble: **Guna**

Zona Geogràfica: **Panamà**

Idioma: **Guna, Castellà**

Subtítols: **Castellà, català**

Gènere: **Documental**

COSMOVISIONS

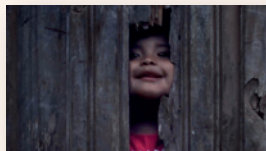
Les maneres de viure i de relacionar-se amb l'entorn dels pobles indígenes són diverses, ja sigui entre humans, amb no-humans o amb coses. El cinema és protesta però alhora reivindicació d'una visió de conjunt i d'una política que inclou els elements del cosmos, és a dir una cosmopolítica. Els curtmetratges inclosos en aquestes sessions mostren com una cosmovisió pròpia es pot explicar de formes molt diferents, des d'una ficció, una animació o el gènere de terror.

Diumenge 13 - 12h - Cinemes Girona

SESSIÓ DE CURTMETRATGES

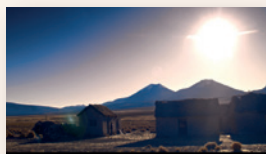
Presentació i col·loqui amb **Alicia Lopez**, directora d'"Inti"

LOS GIGANTES

Any: **2023** | Durada: **12 min** | Realització: **Jurgen Ureña** | Producció: **Luis Bruzón** | Interpretació: **Luisa Bejarano Montezuma, Brukwa Rodríguez Guerra, Siana Moreno Bejarano y José Ángel Moreno Bejarano** | Poble: **Ngäbe-buglé** | Zona Geogràfica: **Costa Rica** | Idioma: **Ngäbere, castellà** | Subtítols: **Català** | Gènere: **Ficció**

Al voltant d'una foguera i en llengua ngäbere, Francisco Rodríguez narra a la comunitat ngäbe-buglé de La Casona la història mítica dels Gegants. Les seves paraules es fusionen amb la recreació del relat protagonitzat per tres dones de generacions diferents i altres persones d'aquesta comunitat indígena del territori fronterer entre Costa Rica i Panamà.

INTI

Any: **2023** | Durada: **8 min** | Realització: **Alicia Lopez** | Producció: **Alicia Lopez** | Interpretació: **Roberto Casas, Lidia Chauca Mamani** | Poble: **Quitxua** | Zona Geogràfica: **Bolívia** | Idioma: **Quitxua** | Subtítols: **Castellà, català** | Gènere: **Ficció**

Immers en els vastos paisatges de les terres altes de Bolívia, Inti, un nen de 8 anys busca la seva família i els seus amics mentre deambula pel seu poble i els camps del voltant. Inti s'adona que ha transcendit per sempre a un pla diferent mentre sent els crits de la seva mare, que l'invoca amb un càntic tradicional de pregària de Tots Sants.

KWAT E JAÍ

Any: **2024** | Durada: **20 min** | Realització: **Clarice Cardell** | Producció: **Luciana Abad, Bebe Lume Produções** | Interpretació: **Maira Yawalapiti, Raul Yawalapiti** | Poble: **Kamayurá** | Zona Geogràfica: **Brasil** | Gènere: **Ficció, animació**

Kwat i Jaí, els bessons Sol i Lluna, emprenen un viatge a la recerca de la seva mare, que va ser engolida per una anaconda. L'impuls heroic dels personatges i la constant presència de la veu de la mare amb les seves cançons de bressol els conduiran a una sèrie d'aventures fins al bell mig de la comunitat.

RECLAIM

Any: **2023** | Durada: **14 min** | Realització: **Ashley Qilavaq-Savard, Marc Fussing Rosbach** | Producció: **International Sámi Film Institute, Telefilm Canada** | Interpretació: **Tasiana Shirley, James Jordan, Tony Rose** | Poble: **Inuit** | Zona Geogràfica: **Canadà** | Idioma: **Anglès**
Subtítols: **Català** | Gènere: **Ficció**

Curtmetratge de terror sobre una petita comunitat inuit que es queda atrapada per la neu, desconectada del Canadà i dels recursos essencials. Mentre els locals es traslladen a millors zones de caça, Saïla es queda amb el seu xicot Matt fins que acaba sent l'última inuit, moment en que descobrirà la terrible realitat que l'envolta.

AAKHAT (DIVINATION)

Any: **2021** | Durada: **15 min** | Realització: **Acharya Gopal** | Producció: **Prem Prasad Adhikary** | Poble: **Magar** | Zona Geogràfica: **Nepal**
Idioma: **Magar** | Subtítols: **Català** | Gènere: **Documental**

En un poble situat a les muntanyes del Nepal, un vell xaman es guanya la vida com a agricultor. Des de la seva infància, els habitants del poble l'han cridat sempre que han patit malalties. Però un dia, de cop, els seus poders curatius deixen de funcionar. Ni els mantres que recita ni el sacrifici d'un gall tenen cap efecte. S'ha fet massa gran per guarir els altres?

Diuenge 13 - 12h - Cinemes Girona

SESSIÓ DE CURTMETRATGES PER A INFANTS

UNIVERSOS: SESSIÓ FAMILIAR

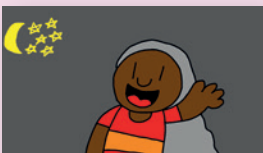
Presentació i col·loqui amb **Marilen Llancaqueo**, guionista, i **Andrea Salazar**, productora, de "Mapuciencias"

LOS CUENTOS DE LA AWICHA

Any: **2023** | Durada: **14 min** | Realització: **Andrés Pío Cotrina Chávez**
Producció: **Henry Ticona Huaquisto** | Poble: **Aimara** | Zona Geogràfica: **Perú**
Idioma: **Aimara** | Subtítols: **Castellà, català** | Gènere: **Animació**

Al bell mig dels Andes, un nen s'avorreix a casa de la seva àvia. Els paisatges que l'envolten no li diuen res i troba a faltar la vida a la ciutat. Però els contes de la seva àvia impregnaran de màgia la natura que l'envolta i, amb ella, aprendrà a veure el món.

WETSITALES: COM VAN SORGIR LA LLUNA I LES ESTRELLES

Any: **2022** | Durada: **2 min** | Realització: **Jade Dandan Evangelista**
Producció: **Nina Dandan Evangelista** | Poble: **Bukidnon** | Zona Geogràfica: **Filipines** | Idioma: **Anglès** | Subtítols: **Català** | Gènere: **Animació**

Una dama perd les seves joies més preuades, però les acaba trobant al cel nocturn, convertides en estrelles. Una llegenda popular de Bukidnon, Filipines.

WETSITALES: MENGAL KAPITAN TERCERO

Any: **2023** | Durada: **6 min** | Realització: **Jade Dandan Evangelista**
Producció: **Nina Dandan Evangelista** | Poble: **Bukidnon** | Zona Geogràfica: **Filipines** | Idioma: **Anglès** | Subtítols: **Català** | Gènere: **Animació**

Un Mengal és un líder en la vida diària de la comunitat, en l'economia, la pau i la seguretat. El poble de Camarag va ser beneït amb un líder així, el Kapitan Tercero. Ara bé, tot anava bé fins que uns invasors ambiciosos van voler prendre el control de la seva terra, l'actual Echague, Isabela.

YAA KILIYO'O. CANCIÓN O SON DEL CHUPAMIRTO

Any: **2022** | Durada: **2 min** | Realització: **Frida Sánchez, Aída Naxhielly, Itzel i Erandi Espíndola Villanueva** | Producció: **Lundu Colectiva**
Poble: **Nuu Savi** | Zona Geogràfica: **Mèxic** | Idioma: **Da'an Davi**
Subtítols: **Castellà, català** | Gènere: **Animació**

Recuperada dels apunts de Víctor Espíndola Loyola, aquesta cançó de la tradició oral de la regió mixteca segueix el chupamirto o colibrí mentre emprèn el vol a la recerca de flors per alimentar-se. Aquesta versió del cant, interpretada en Da'an Davi per Aurelia Galicia Rojas i il·lustrada per Frida Sánchez, constitueix només un petit testimoni de l'herència biocultural de Cosoltepec, Oaxaca.

MAPUCIENCIAS Y EL SUPERPODER DE LAS PLANTAS - CAPÍTULO 1

Any: **2022** | Durada: **9 min** | Realització: **Lucía Pérez, Organització Pewüley taiñ rakiduum** | Producció: **Organització Pewüley taiñ rakiduum, Andrea Salazar** | Poble: **Maputxe** | Zona Geogràfica: **Xile, Wallmapu** | Idioma: **Castellà, mapudungun** | Gènere: **Animació**

En el primer capítol de "Mapuciencias", Kimün i Kimlan, dues germanes molt entremaliades, investiguen sobre els ous de chucao. Amb molta mala sort, totes dues cauen de dalt de l'arbre i acaben plenes de blaus. Existeix alguna planta que pugui cicatritzar les seves ferides?

POEMAS DE LA TIERRA

Any: **2023** | Durada: **2 x 2 min** | Realització: **Beatriz R Blankenhosrt, Sebastian Correa** | Producció: **Anok Films, La Nave, Canal TVN**
Poble: **Rapa Nui, Aimara, Quítxua, Maputxe** | Zona Geogràfica: **Argentina** | Idioma: **Rapa nui, Aimara, Quítxua, Mapudungun**
Gènere: **Animació**

Dos episodis ("Rapa Nui es mi hogar" i "El telar de mi abuelita") de la segona temporada de "Poemas de la tierra", una sèrie animada que convida a gaudir d'una experiència visual, lúdica i musical a partir dels textos d'importants poetes indígenes argentins. A cada episodi, els infants narren un poema en les seves llengües natives tot mostrant com la poesia pot obrir finestres que ens condueixen a universos màgics i diversos.

AMAZÒNIES

Coincidint amb l'exposició "Amazònies. El futur ancestral" que s'inaugurarà al novembre al CCCB, hem organitzat una sessió especial de cinema creat pels pobles autòctons d'aquesta àrea geogràfica i cultural. El cinema ens ensenya part de la realitat complexa i diversa de la zona, de la conservació a l'extractivisme, de l'organització política a la mitologia.

Diumenge 13 – 17h – Cinemes Girona

SESSIÓ DE CURTMETRATGES

Presentació i col·loqui amb **Nelly Kuiru**, coordinadora de CLACPI, i representants de la CONCIPI

EL BUEN VIVIR - SELECCIÓ DE 2 CURTMETRATGES

Selecció de dos curtmètrages de l'Amazònia que formen part de la sèrie "El Buen Vivir". Aquesta és un projecte multiplataforma de la CONCIPI, que convida a descobrir la immensa riquesa cultural dels pobles indígenes de Colòmbia i vol compartir models de solució a diferents problemes associats a les seves realitats actuals. No es tracta d'un simple receptari sinó d'ideals i pràctiques inspirades per

diferents enfocaments d'economia solidària, sobirania alimentària, drets de la naturalesa, drets humans, protecció de la biodiversitat, defensa del territori, bon govern, comunicació espiritual, resolució de conflictes i convivència ciutadana en la diferència cultural.

FESTA DE PAJÉS

Any: **2023** | Durada: **20 min** | Realització: **Iberê Périssé** | Producció: **Arica Cinematogràfica** | Poble: **Tukano – Ye'pá Mahsã** | Zona Geogràfica: **Brasil** | Idioma: **Portuguès, Tukano** | Subtítols: **Castellà, català** | Gènere: **Documental**

A la part alta del Rió Negro, prop del municipi de São Gabriel da Cachoeira, a la Terra Indígena Balaio, es reuneixen xamans del Poble Ye'epá Mahsã. Aquesta trobada no s'havia celebrat des de feia més de 100 anys ja que havia estat prohibida pels missioners salesians. Liderats per Álvaro Tukano, familiars de les més diverses generacions, pobles i ètnies uneixen els seus coneixements i tradicions per a una celebració excepcional.

JËÑA KWASASAOYE (LA MEMÒRIA DE LES MANS)

Any: **2023** | Durada: **3 min** | Realització: **Milena Piaguaje** | Producció: **Fundación Alianza Ceibo, Productora La Comunidad** | Interpretació: **Tatiana Piaguaje, Obdulia Ocoguaje, Daily Payaguaje, Talia Piaguaje** | Poble: **Siekopai** | Zona Geogràfica: **Equador** | Idioma: **Paikoká** | Subtítols: **Castellà, català** | Gènere: **Ficció**

La jove Helena explica a una nena com va aprendre a teixir la shigra mentre recorda històries passades amb la seva àvia.

NUNKUI AUJMÁTTSAMU (LA HISTÒRIA DE NUNKUI)

Any: **2022** | Durada: **20 min** | Realització: **Suanua Maiche, Patricio Catani, Verence Benítez** | Producció: **Verence Benítez, Núa Films, Laboratori de cinema Etsa-Nantu/Cámara Shuar** | Poble: **Shuar** | Zona Geogràfica: **Equador** | Idioma: **Shuar** | Subtítols: **Castellà, català**
Gènere: **Ficció**

"Nunkui aujmáttasmu" explica la història mítica del Poble Shuar quan no existien els aliments. Un dia, una dona troba a la mare de Nunkui i aquesta li ofereix la seva filla, la petita Nunkui, perquè sigui ella que els proveeixi d'aliments, amb la condició que la cuidin.

CEM PILUM

Any: **2022** | Durada: **8 min** | Realització: **Thiago Morais** | Producció: **Cara de Gato Filmes** | Poble: **Desana** | Zona Geogràfica: **Brasil**
Idioma: **Desana** | Subtítols: **Castellà, català** | Gènere: **Animació**

"Cem pilum" és el rescat d'una de les històries del líder del poble Desana, Feliciano Lana, que fou víctima de la COVID-19 i morí el 2020. La història ens transporta al temps dels mites, quan conviuen els animals ferotges i les persones. Fou llavors que Déu el Creador va ordenar el diluvi.

SHA'A

Any: **2023** | Durada: **3 min** | Realització: **Peregrino Shanocua Chaeta**
Producció: **Sociedad Peruana de Derecho Ambiental (SPDA), If Not Us Then Who?, Federación Nativa de Río Madre De Dios y Afluentes (FENAMAD)** | Poble: **Ese Eja** | Zona Geogràfica: **Perú** | Idioma: **Ese eja**
Subtítols: **Castellà, català** | Gènere: **Documental**

"Sha'a" explica, des d'un punt de vista molt personal, el viatge de Peregrino, un jove cineasta indígena que lluita per protegir el seu territori de la mineria il·legal alhora que s'enfronta a una total manca de protecció per part de l'Estat peruà.

Presentació i col·loqui amb **Marina Herrero**, productora de "Bibiru"

KASNAMI KAWSANI

Any: **2022** | Durada: **17 min** | Realització: **Col·lectiva** | Producció: **Sacha Manchi, Selvas Producciones, Waktachik** | Interpretació: **Abigail Gualinga, Gilson Tapuy, Galo Santi, Wallkanga Gualinga** | Poble: **Quítxua** | Zona Geogràfica: **Equador** | Idioma: **Quítxua equatorial, castellà** | Subtítols: **Castellà, català** | Gènere: **Ficció, documental**

A través d'aquest curt sorgit d'un procés participatiu al poble Kichwa de Sarayaku, els joves de la comunitat retraten la vida al seu poble, on, malgrat l'aparició de la tecnologia i les amenaces de les empreses petroleres, les seves tradicions es mantenen vives.

BIBIRU: KAIKUXI PANAMA

"Bibiru" és la història d'un *kaikuxi* (gos) que es queda *panema* (sense sort) per a la caça, i l'intent del seu amo Waranaré Wayana perquè recuperi les seves habilitats. En una cacera col·lectiva, un grup de joves aprèn amb els veterans els orígens dels gossos ancestrals i les precaucions que han de seguir quan van a caçar. La caça és també l'escenari de reflexions sobre les relacions entre humans i no humans, que són un fet quotidià i alhora un ordre cosmològic. Totes les imatges van ser preses pels joves Wayana i Aparai al poble de Bona a l'Estat de Pará (Brasil).

Any: **2023**
 Durada: **59 min**
 Realització: **Latsu Apalai, André Lopes**
 Producció: **Joves Aparai i Wayana, APIWA, Instituto Sawe, SESC- SP, y LISA-USP**
 Poble: **Wayana, Aparai**
 Zona Geogràfica: **Brasil**
 Idioma: **Wayana, Aparai**
 Subtítols: **Català**
 Gènere: **Documental**

TERRITORI

La defensa del territori dels pobles indígenes és la base de la seva sobirania política, econòmica i cultural. Davant del model extractivista, responsable de l'emergència climàtica i d'una desigualtat creixent, els pobles indígenes opten per modes de gestionar els recursos com la terra i l'aigua de forma sostenible, entesos com una relació i no com una propietat o una mercaderia. Les tres sessions que formen part d'aquest tema mostren diferents problemes i formes de relació amb el territori, que ens toquen molt d'aprop en el nostre context local.

Dimecres 16 – 20:30h – Antiga Massana

LLARGMETRATGE

TERRITORI, TURISME I GENTRIFICACIÓ

Presentació i col·loqui amb **Tajëew Díaz Robles** i **Domingo Hernández Ixcoy**

EL TREN Y LA PENÍNSULA

Una mirada a la península de Yucatán mentre es construeix el megaprojecte ferroviari conegut com a "Tren Maya". Un viatge cinematogràfic per la ruta projectada del tren que ens transporta a cada racó de la península. A través de les històries i reflexions dels seus habitants s'ententeix una narració col·lectiva que exposa les conseqüències mediambientals i socials del model de desenvolupament imposat a la regió, alhora que revela un paisatge humà ple de vitalitat i de saviesa.

Any: **2023**

Durada: **88 min**

Realització: **Andreas Kruger Focerrada, Sky Richards**

Producció: **Dos Tohs, Mutual Aid Media**

Poble: **Maia**

Zona Geogràfica: **Mèxic**

Idioma: **Castellà, anglès, maia**

Subtítols: **Castellà**

Gènere: **Documental**

TERRITORI, AIGUA I EMERGÈNCIA CLIMÀTICA

Presentació i col·loqui amb **Domingo Hernández Ixcoy****PAMALANDONG SA DANOW****(REFLECTION IN THE MARSH)**

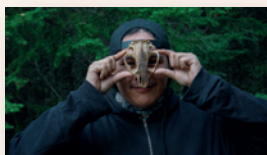
Any: **2023** | Durada: **14 min** | Realització: **Breech Asher Harani**
 Producció: **BAH Films** | Poble: **Manobong Agusanon** | Zona Geogràfica:
Filipines | Idioma: **Bisaia** | Subtítols: **Castellà, català** | Gènere:
Documental

Els amics Remy, Marites i Ricky, tots descendents dels primers habitants indígenes d'Agusan Marsh, tenen com a missió vital protegir i preservar la seva terra ancestral. Malgrat els desafiaments socials i ambientals als que s'enfronten, fan petits passos per assolir el seu objectiu comú.

TAHNAANOOKU'

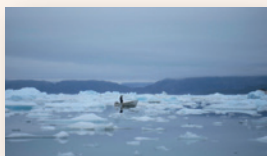
Any: **2024** | Durada: **7 min** | Realització: **Justin Deegan** | Producció: **Nia Tero**
 Poble: **Arikara, Oglala, Hunkpapa** | Zona Geogràfica: **Estats Units d'Amèrica, present day North Dakota** | Idioma: **Anglès, arikara**
 Subtítols: **Català** | Gènere: **Documental**

Durant milers d'anys, els pobles indígenes del que avui es coneix com Dakota del Nord i del Sud van cohabitar amb el riu Missouri, que tant els oferia aigua com inspiració per a les seves llegendes. "Tahnaanooku'" explora la ruptura d'aquesta relació entre les comunitats —Mandan, Hidatsa i Arikara— i el riu, conseqüència de més de 80 anys d'esforços del govern dels EUA per controlar el riu.

JOURNEY TO OUR HOMELAND

Any: **2022** | Durada: **24 min** | Realització: **Adrien Harpelle** | Producció:
Tommy Yellowhead, Kelly Sasxberg | Poble: **Ojibwe** | Zona Geogràfica:
Canadà | Idioma: **Anglès, ojibwe** | Subtítols: **Castellà, català** | Gènere:
Documental

Setembre de 2019, els ancians Tommy Yellowhead i Stephen Neshinapaise viatgen en canoa des de la Nació Nibinamik fins a l'antic poble Pinnæ Mootang, on van néixer. Van acompanyats d'un petit grup de joves a qui transmeten els seus coneixements tradicionals i inspirar totes les Nacions Matawa perquè es reconnectin amb els seus llacs, rius i camins, tal com han fet durant mil·lennis.

ENTROPY

Any: **2024** | Durada: **10 min** | Realització: **Inuk Jørgensen** | Producció:
Inuk Jørgensen | Poble: **Inuit de Groenlàndia** | Zona Geogràfica:
Groenlàndia | Idioma: **Groenlandès, anglès** | Subtítols: **Català**
 Gènere: **Documental**

El vast gel de Groenlàndia s'ha format al llarg de milers d'anys, però a dia d'avui està sent amenaçat pel canvi climàtic, igual que ho està sent l'estreta i sagrada connexió entre la terra modelada pel gel i els inuit que hi viuen. Narrat des d'una perspectiva indígena, el film celebra la mitologia groenlandesa alhora que lamenta la pèrdua de l'entorn natural.

TERRITORI, DONES I GESTIÓ COMUNITÀRIA

VOCES PROTECTORAS DEL TERRITORIO: MUJER GUARDIA INDÍGENA

Any: **2022** | Durada: **26 min** | Realització: **Darsy Karina Gugú Hurtado**
 Producció: **Consejo Regional Indígena del Cauca - Programa de Defensa de la Vida y Derechos Humanos, Proceso Mujeres CRIC, Guardia Indígena** | Poble: **Nasa, Misak, Ampiole, Yanakuna, Inga, Embera Chamí, Kokonuko, Polindara, Eperaara Siapidaara i Kisgó del Cauca** | Zona Geogràfica: **Colòmbia** | Idioma: **Castellà, Nasa Yuwe, Embera** | Subtítols: **Castellà, català** | Gènere: **Documental**

Viatge per tots els pobles originaris del Cauca a la recerca de la veu de les dones guardianes, que amb valentia i determinació defensen els seus territoris. Els seus cossos són vistos com un lloc sagrat i la terra allà on la vida es fa possible. Caminar, avançar i continuar lluitant és la raó de l'existència d'aquest gran procés que sorgeix des del cor.

GUARDIANAS DEL LAGO

Any: **2023** | Durada: **20 min** | Realització: **Jose Morales Ferulli**
 Producció: **Jose Morales Ferulli, Nancy Gonzales, Josué Chavajay**
 Poble: **Maia Tz'utujil'** | Zona Geogràfica: **Guatemala** | Idioma: **Maia tz'utujil', castellà** | Subtítols: **Castellà, català** | Gènere: **Documental**

Una nova albada, un nou despertar. Un col·lectiu de dones indígenes aj tz'utujilaa' lluita contra els empresaris del sector del plàstic per salvar el llac Atitlán de Guatemala. Les seves veus volen ser silenciades, però elles emprenen un llarg viatge per enfrontar-se als culpables directes d'aquest ecocidi i així conservar la vida de l'Àvia Llac".

Presentació i col·loqui amb **Jose Morales Ferulli**, director de "Guardianas del lago" i representants de la CONCIPI.

PANTALLA ALTERNATIVA

Sessió de creacions audiovisuals a partir del treball col·laboratiu entre pobles indígenes i organitzacions locals que treballem per a la Justícia Global. En aquesta sessió, intercanviarem visions, experiències i línies de treball entre entitats.

Divendres 18 - 18h - Ateneu del Raval

SESSIÓ MIXTA

Presentació i col·loqui amb els equips de les pel·lícules i col·loqui posterior sobre la situació actual a Palestina.

EL COST AMAGAT

Any: **2024** | Durada: **29'** | Realització: **Pablo A. Zareceansky Montserrat**
Producció: **Observatori del Deute en la Globalització, Quepo**
Poble: **San Pedro de Atacama, Antofagasta, Tierra Amarilla e Isla de Chiloé (Chile); Catamarca (Argentina)** | Zona Geogràfica: **Xile i Argentina** | Idioma: **Castellà i català** | Subtítols: **Castellà** | Gènere: **Documental**

Documental que reuneix els impactes que la transició verda europea està tenint en països com Xile i l'Argentina, països exportadors de liti, coure i hidrogen verd, necessaris per a la descarbonització i per un dels elements centrals de la transició: l'electromobilitat. De la mà d'activistes, líders comunitaris i expertes descobrim com l'extractivisme verd està destruint els ecosistemes i les comunitats i està aprofundint en les desigualtats amb una nova forma de colonialisme.

SABER | SUMUD | PALESTINA. LES ARRELS D'UNA TERRA

Més de 75 anys d'ocupació, colonització i apartheid no han aconseguit esborrar Palestina del mapa. Malgrat totes les dificultats, els i les palestines lluiten per certificar que existir és resistir. El documental pretén sintetitzar, a través de testimonis vivencials i d'expertes sobre el terreny, la resistència que dia a dia el poble palestí posa en pràctica i les violències acumulades que l'Estat d'Israel empra per continuar expandint el seu règim.

Any: **2023**
Durada: **64 min**
Realització: **Mercè Cama, Xantal Gabarró, Josep Galván, Roger Sánchez**
Producció: **Briagada Sumud, SCI, Suds, La Directa**
Poble: **Palestí**
Zona Geogràfica: **Palestina (Cisjordania i Territoris del 48)**
Idioma: **Àrab, anglès**
Subtítols: **Català**
Gènere: **Documental**

ACTIVITATS PARAL·LELES

LAB CINEMA INDÍGENA

Divendres 11 d'octubre de 15h a 17h
Santa Mònica (Sala d'Actes)

De 15:00h a 16:00h:

Presentacions de projectes presencials

De 16:00h a 17:00h:

Presentacions de projectes online

Taller que reunirà professionals i especialistes del cinema indígena per identificar-ne els reptes del present i del futur. Es presentaran projectes actuals que ens apropiaran als processos de creació, d'organització i de difusió del cinema indígena. Aquest esdeveniment inèdit al festival resulta imprescindible per generar xarxes, bastir els punts clau i els elements definitoris del cinema indígena.

INTEL·LIGÈNCIES ANCESTRALS

Taula rodona amb Tajjëw Díaz Robles, Abadio Green (Online) i Domingo Hernández Ixcoy

Divendres 11 d'octubre de 18h a 20h
Santa Mònica (Sala d'Actes)

Organitzat en col·laboració amb la FAS de la Universitat Autònoma de Barcelona

Xerrada entorn a les Intel·ligències Ancestrals, el tema de l'IndiFest d'enguany, un concepte que ens ajuda a pensar els sabers i pràctiques dels pobles indígenes davant dels desafiaments socials, tecnològics, ambientals i sanitaris. De la mà de tres convidades d'excepció, es debatran aspectes relacionats amb les tecnologies i el coneixement (sabers ancestrals, epistemologies indígenes, sobirania tecnològica i digital, llengües minoritzades a la xarxa), les formes d'organització social (intel·ligències col·lectives, comunalitat) i els imaginaris (cosmovisions, utopies i distopies, futurisme indígena).

SABERS ANCESTRALS I NARRATIVES PRÒPIES DELS POBLES INDÍGENES

Projecció + taula rodona

Dimarts 15 - 20h - Cinemes Girona

Amb la participació de la delegació de la CONCIPI

Una delegació de la Comisión Nacional de Comunicación de los Pueblos Indígenas - CONCIPI serà present durant l'IndiFest 2024. En aquesta sessió, membres representants de les diferents organitzacions que formen part de la CONCIPI presenten alguns dels projectes audiovisuals que desenvolupen, com les sèries "El buen vivir" i "Territorios y voces indígenas". Posteriorment es farà una taula rodona per a comentar les narratives pròpies que impulsen des de les seves organitzacions.

LA JARANA!

FESTA DE CLAUSURA I ENTREGA DE PREMIS

Divendres 18 - 22h - Sala Paral·lel 62 (Club P62)

Jarana: Diversió bulliciosa i esvalotada. La procedència de "Jarana" s'atribueix a la llengua quítxua, on s'anomenen "karani" els convits i festes.

Gran festa que organitzem per a clausurar l'IndiFest, amb l'entrega dels Premis IndiFest i 4 hores de música en directe i DJs a un espai ideal com és el Paral·lel 62, amb la presència del grup de música **Koedé** (Poble Emberá Katio de Colòmbia) i les DJs **Soumeya** i **Sonikgroove**. Preparats per una diversió bulliciosa i esvalotada?

Organitzat en col·laboració amb **Cultura en Vivo**

FESTIVAL ONLINE A MIRADANATIVA

De l'11 al 20 d'octubre també pots veure una selecció de la programació de forma gratuïta a la nostra plataforma: www.miradanativa.org

MIRADANATIVA

TASOKEWEN – LES NOSTRES HISTÒRIES
20 anys d'històries al cor dels Pobles Originaris

En paral·lel al festival online, programem una mostra de films en motiu dels 20 anys de Wapikoni.

Aquesta programació proposa alguns dels films més destacats de Wapikoni, que ofereixen un panorama de temes abordats durant els últims 20 anys i ressalten la creativitat de les i els cineastes, les seves mirades sobre la seva pròpia realitat i cultura. En la configuració d'aquesta programació, s'ha donat especial importància a l'impacte de les obres en les carreres de les i els cineastes i en la petjada que han deixat en el públic indígena i no indígena. El talent de les i els artistes ha estat reconegut fins i tot en l'escena internacional, en festivals prestigiosos com Clarmont, Sundance, TIFF i el mercat cinematogràfic de Cannes. Les històries i veus dels Pobles Originaris continuaran brillant durant molt de temps.

***

Les aportacions a la plataforma MiradaNativa, es retornen a les productores de les pel·lícules que hi estan allotjades de forma permanent.

INDIFEST UNIVERSITATS

L'IndiFest Universitats, organitzat amb la col·laboració de l'Institut Català d'Antropologia (ICA), dedica sessions a cinc universitats catalanes amb l'objectiu de descentralitzar l'IndiFest i acostar-lo al públic jove estudiant. Serem presents a la Universitat de Barcelona, a la Universitat Autònoma de Barcelona, a la Universitat de Girona, a la Universitat de Lleida i a la Universitat Rovira i Virgili de Tarragona. Les sessions es fan en classes de les diverses universitats amb la presència d'un/a representant internacional de l'IndiFest que dialogarà amb l'alumnat.

Sessions obertes:

Universitat Autònoma de Barcelona (Bellaterra):

Dimarts 15/10
11:30 - 13h La Sala Cinema de la UAB
Plaça Cívica, Campus de Bellaterra

Universitat Rovira i Virgili (Tarragona):

Dimecres 16/10
11 a 14h Sala de Junes
Campus Catalunya

IndiFest Universitats amb la col·laboració de:

Universitat
de Lleida

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI

PREMIS INDIFEST

JURAT DEL PREMI A MILLOR LLARGMETRATGE

Claudia Arteaga Olórtégui Investigadora audiovisual i professora associada al Departament de Literatures i Cultures espanyoles, llatinoamericanes i caribenyes en el Programa d'estudis indígenes i nadius americans de l'Scripps College (EUA), on s'ha especialitzat en temes com el cinema indígena llatinoamericà, els arxius fílmics o els estudis de gènere als Andes.

Liliana K'an Filla de pare tsotsil i mare tsel'tal i originària de Chiapas, és productora i directora de cinema i fotògrafa. La seva carrera en el món de l'audiovisual s'inicia amb la producció d'un curtmetratge documental l'any 2014 en paral·lel a una continuada formació en diversos tallers de producció audiovisual, fotografia, guió i edició.

Arturo Albizures Pedroza Realitzador audiovisual i documentalista guatemalenc que, l'any 1990, fundà l'Associació Comunicarte. El compromís amb la memòria històrica es reflexa en el seu extens arxiu audiovisual i la realització de desenes de documentals de temàtiques diverses. És membre actiu de CLACPI i la Red-CCAPFA.

Gabriel Izard Doctor en Antropologia Social i Cultural i professor a la Universitat de Barcelona, especialitzat en cultures indígenes i afroamericanes, més concretament en qüestions com el patrimoni, l'etnicitat, el cinema i mitjans de comunicació. És membre del Grup d'Estudis sobre Cultures Indígenes i Afroamericanes (CINAF) de la Universitat de Barcelona.

PREMI DEL PÚBLIC AL MILLOR LLARGMETRATGE

Premi escollit a partir de les votacions online del públic del festival. Hi participen tots els llargmetratges programats.

JURAT DEL PREMI A MILLOR CURTMETRATGE

Lorena Gómez Dona indígena Maya Tsel'tal, de Chiapas, Mèxic. Es dedica a la producció radiofònica i als projectes audiovisuals. Des del 2021, col·labora amb la Red de Comunicadores y Comunicadores Boca de Polen, acompanyant processos de comunicació comunitària en comunitats indígenes, rurals i camperoles.

Aracely Méndez Sociòloga i directora de cinema documental, indígena Maya Tsel'tal originària de Chanal, Chiapas. Actualment compagina l'àrea de comunicació d'una agrupació feminista que treballa pels drets de les dones, adolescents i nenes en processos de mobilitat de Chiapas amb la participació i direcció de diversos films documentals.

Marina Movo Marupa Comunicadora i realitzadora audiovisual. Pertany al poble indígena Moxeño trinitario, del departament de Beni, Bolívia. Entre 2021 i 2023 fou coordinadora general de la Coordinadora Audiovisual Indígena de Bolívia (CAIB) i, anteriorment, responsable del Centro de Comunicación Comunitario Radio Pedro Ignacio Muiba. Ha participat en diverses produccions audiovisuals indígenes.

Ion Ander Areses Comunicador i educador social, s'ha especialitzat en Drets Humans i perspectiva de gènere. Ha promogut estratègies de comunicació transformadora i processos participatius en diversos pobles indígenes, com els Quítxua a l'Apurímac (Perú) o pobles Mam, Tz'utujil i K'iche' de Guatemala. Actualment forma part de Suds, associació que treballa amb xarxes, organitzacions i grups de base per avançar cap a la Justícia Global.

PREMI DEL PÚBLIC AL MILLOR CURTMETRATGE

Premi escollit a partir de les votacions online del públic del festival. Hi participen tots els curtmetratges programats.

Votacions per als Premis del Públic: www.indifest.org

CONVIDADES INTERNACIONALS:

**Tajjèew
Díaz Robles**
(Tlahuitoltepec Mixe,
Oaxaca-Mèxic)

Mixe de la comunitat de Tlahuitoltepec, Sierra norte (Estat de Oaxaca-Mèxic). Forma part de Colmix, col·lectiu interdisciplinari de recerca, divulgació i formació a la regió mixe.

Té estudis en Ciències Polítiques i Antropologia Social. Ha impulsat espais d'Activisme Digital de Llengües Indígenes a Oaxaca i forma part de la xarxa d'Activisme Digital de Llengües Indígenes.

Va coordinar el projecte Endless Oaxaca Multilingüe de 2019 a 2024, impulsant un procés de creació de contingut digital en llengües indígenes de Oaxaca i l'ús d'un sistema operatiu basat en linux en més de 30 comunitats.

Les seves publicacions aborden temes com l'activisme digital de llengües indígenes, l'apropiació cultural i els sistemes normatius indígenes a Oaxaca.

**Domingo
Hernández
Ixcoy**
(Maya K'iche',
Guatemala)

Originari de Santa Cruz del Quiché, fa dècades que està compromès amb la lluita indígena i camperola. És fundador i coordinador de l'Associació Maya Uk' U'x B'e (Guatemala), que treballa a nivell nacional i internacional, creant i promovent una corrent política per a la reconstitució del Mayab' Tinamit, contribuint a l'enfortiment del projecte polític maia.

Va ser també cofundador del Comitè d'Unitat Camperola (CUC), fundat l'any 1978 i de la Casa de la Unitat del Poble a Mèxic, el 1984. Ha impartit conferències a l'Amèrica Latina, Europa i Àfrica, denunciant els problemes de repressió a Guatemala, bona part durant el seu exili. És membre d'Ajpatán Samaj i de la Convergència Nacional Maya Waq'ib' Kej, organitzacions que agrupen més de 230 comunitats, 48 municipis i 14 departaments. La defensa del territori, de la mare terra, de l'aigua, la lluita contra la concentració de la riquesa en poques mans, contra l'increment del monocultiu (com la palma africana), o l'oposició a les hidroelèctriques i la mineria, són part de la lluita d'aquestes organitzacions en les quals ha militat.

Actualment també dirigeix el programa "El Pueblo K'iché Opina" que es transmet a ràdio, xarxes socials i televisió.

Aquest 2024 també comptarem amb la presència de representants de dues organitzacions de referència de la comunicació pròpia:

La **Coordinadora Latinoamericana de Cine y Comunicación de los Pueblos Indígenas (CLACPI)** aplega persones de diverses organitzacions indígenes i no indígenes de diferents països, principalment d'Amèrica Llatina. Des de l'any 1985 realitza diferents activitats de col·laboració, intercanvi i ajuda mútua en comunicació des d'una mirada integral, així com en la capacitat, la producció, la difusió de cinema i vídeo indígena. La CLACPI participa en la formació de comunicadores i comunicadors, en la comunicació per a la defensa de drets i en general en la reflexió sobre les realitats actuals dels pobles indígenes.

La **Comisión Nacional de Comunicación de los Pueblos Indígenas - CONCIPI** és una de les onze comissions temàtiques de la Mesa Permanente de Concertación con los Pueblos y Organizaciones Indígenas de Colombia (MPC), i enfoca el seu treball en la garantia dels drets a la comunicació pròpia i apropiada, la protecció del patrimoni cultural, la propietat intel·lectual, la protecció de la identitat i del territori dels pobles i nacions indígenes a Colòmbia.

CITES I REFLEXIONS ENTORN LES INTEL·LIGÈNCIES ANCESTRALS

"Des de les resistències, la tecnologia pot ser utilitzada per enfortir les autonomies de pobles i comunitats. Des d'Abya Yala, les tecnologies digitals han creat espais virtuals comuns, teixint xarxes de col·laboració sostenible entre les veus subalternes del continent.

Aquest treball col·laboratiu de suport mutu té un passat profund. Per a molts pobles de Mèxic, aquest es diu tequio (del nàhuatl tequitl) o faena, kol, o minga més al sud del continent. Mitjançant el tequio s'han construït escoles, s'han instal·lat sistemes d'aigua potable, s'han realitzat projectes artístics i s'ha convertit en una estratègia de resolució de les necessitats de la vida quotidiana. Així com la condició oberta del codi lliure permet un avanç conjunt, des d'Abya Yala, el treball col·laboratiu del tequio planteja una possibilitat de resistència i pot donar també una esperança davant d'una crisi climàtica que posa en risc la vida humana."

Aguilar Gil, Yásnaya Elena. (2020). Una propuesta modesta para salvar al mundo. Rest of World. <https://restofworld.org/2020/tecnologia-tequio-cambio-climatico>

"Molt poques persones parlen la meua variant (4.000), de les quals només 200, com a màxim, tenen accés a Internet. Els més joves han deixat de parlar-la i ja no hi ha espais públics on es pugui utilitzar, i on vaig néixer no hi ha Internet. Fa 10 anys no hi havia res de la meua llengua, ara ja és possible veure i escoltar el zapotec a Firefox, canals de YouTube, programari, pàgines web i Twitter."

Pérez Ramírez, Rodrigo, & Flores Martínez, Luis. (2019). Activismo Lenguas—Entrevista con Rodrigo Pérez Ramírez. Activismo Digital de Lenguas Indígenas. <https://rising.globalvoices.org/lenguas/2019/04/15/presentamos-a-rodrigo-perez-ramirez-anfitrión-de-la-semana-15-al-21-de-abril-para-aclenguas>

"Per a mi, en el futur, d'aquí a cinc o cent anys, hi serem. Tindrem descendents que continuaran aquestes formes de viure a la terra. Quan parlo d'un futur indígena, penso en un on la relació de l'humà amb la terra i amb els éssers que l'envolten està en equilibri. En la fotografia i les històries visuals. És imaginar, és a dir, per què no puc fer servir la càmera per mostrar com serà el món d'aquí a 100 anys? És com a Black Panther quan diuen que el futur és nostre. Els indígenes també ho diem, el futur és nostre."

Rivas, Josué. (2022). El futurismo indígena en la fotografía. Vist Projects. <https://vistprojects.com/el-futurismo-indigena-en-la-fotografia>

"Potser no cal dir que totes les formes de futurismes indígenes són narratives de biskaabiinyang, una paraula en Anishinaabemowin que connota el procés de "tornar a nosaltres mateixos," que implica descobrir com un mateix és afectat per la colonització, desfer-se de la càrrega emocional i psicològica derivada del seu impacte, i recuperar les tradicions ancestrals per tal d'adaptar-se en el nostre món post-Apocalipsi Natiu. Aquest procés sovint s'anomena "descolonització" i, com explica Linda Tuhi-wai Smith (Maori), requereix canviar els conceptes euro-occidentals en comptes d'imitar-los."

Dillon, Grace L. (2012). Walking the clouds an anthology of indigenous science fiction. University of Arizona Press. <http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb42742340b>

"M'agradaria reiterar que no volem estar al servei de bases de dades dels desenvolupaments tecnològics, volem co-crear o, millor encara, tenir la capacitat per crear les nostres pròpies tecnologies, sent sempre conscients de les seves implicacions i abastos, sense deixar-nos portar per la lògica del desenvolupament pel desenvolupament sense considerar les implicacions que pot tenir l'ús d'un dispositiu o d'una eina, no només per a les nostres comunitats sinó també per a altres pobles del món. Encara que no sé si en algun moment podrem decidir si l'Alexa aconseguirà desxifrar alguna cosa en mixe, vull pensar que si això passa, també tindrem la possibilitat de fer-la callar, de dir-li: Alexa amënyï".

Díaz Robles, Tajëew B. (2023). Alexa, amënyï*. Algunas consideraciones sobre la inclusión de las lenguas indígenas en las tecnologías del habla. Feminist AI. <https://feministai.pubpub.org/pub/tgidaada/release/1>

"Nosaltres, els Yanomami, nosaltres que som xamans, veiem/coneixem (taai). Veiem el bosc. Després de beure [inhalar] el poder al·lucinogen dels seus arbres, veiem. Fem ballar la seva dansa de presentació als esperits del bosc, als esperits xamànics. Veiem amb els nostres ulls. Després de morir sota el poder de la yakbana, veiem la imatge vital del bosc. Veiem el cel sobrenatural. Els nostres avantpassats ho veien abans que nosaltres i nosaltres continuem veient-ho. Nosaltres no «estudiem» ni anem a «l'escola». Vosaltres, els blancs, mentiu. No coneixeu. Penseu vanament que coneixeu, però només veieu els dibuixos de la vostra escriptura".

Kopenawa Davi i Albert, Bruce. (1993). L'or cannibale et la chute du ciel: Une critique chamannique de l'économie politique de la nature (Yanomami, Brésil). L'homme: La remontée de l'Amazonie, 33(126-128), 349-378.

INFORMACIÓ PRÀCTICA

Votacions:

Entra a www.indifest.org i vota la teva pel·lícula preferida, el Premi del Públic s'escull a partir de la teva participació!

Entrades:

- Reserva gratuïta d'entrades: www.indifest.org
- Durant el festival l'entrada serà lliure fins a completar aforament
- Les sessions són gratuïtes amb taquilla inversa

Taquilla inversa:

Fes una aportació de forma voluntària en funció de les teves capacitats econòmiques. Dóna l'import que creguis, just per seguir fent possible l'IndiFest.

Les aportacions es converteixen en recursos econòmics per a pagar els drets d'exhibició de les pel·lícules que formen part de la plataforma www.miradanativa.org

Festival Online:

De l'11 al 20 d'octubre també pots veure part de la programació de manera gratuïta a: www.miradanativa.org

Espais:

Àgora Juan Andrés Benítez

Carrer de l'Aurora, 13, 08001 Barcelona

Antiga Massana

Carrer de les Floristes de la Rambla, 1, 08001 Barcelona

Ateneu del Raval

Carrer de la Reina Amàlia, 3, 08001 Barcelona

Biblioteca Central de Cerdanyola

Plaça d'Enric Granados, 1, 08290 Cerdanyola del Vallès

Cinema Catalunya

Carrer de Sant Pere, 9, 08221 Terrassa, Barcelona

Cinemes Girona

Carrer de Girona, 175, 08037, Barcelona

Centre Cultural de Cambrils

Carrer Sant Plàcid 18, 43850 Cambrils

Filmoteca de Catalunya

Plaça de Salvador Seguí, 1, 08001 Barcelona

Paral·lel 62

Avinguda del Paral·lel, 62, 08001 Barcelona

Santa Mònica

La Rambla, 7, 08002 Barcelona

Organitza:

Soci col·laborador:

Amb el suport de:

Amb la col·laboració de:

Espai lliure de violències:

L'IndiFest és un espai lliure de violències masclistes o de qualsevol altre tipus de discriminació per qüestió de gènere, orientació sexual o raça.

Agraïments:

L'equip d'alterNativa agraeix a les persones que voluntàriament ens han ajudat a organitzar aquesta edició de l'IndiFest i a totes les entitats col·laboradores.

Agraïm especialment a les persones voluntàries de la Comissió de selecció de pel·lícules d'aquest 2024: Bernat, Adriana, Víctor, Lorely, Maria, Guisla, Matías, Shirley, Artur, Astrid, Daniela, Alberto, Laura, Marina, Paula, Mariuxí, Mariano, Noa, Laura, Lucía i Jaume.

També a David Hernández Palmar i Mariano Estrada per l'assessorament.

Dimecres 25 setembre

SESSIÓ PREVIA

Filmoteca de Catalunya

17H

LLARGMETRATGE
Tiempo de Lluvia

Dimarts 15 octubre

RESISTÈNCIES INDÍGENES

Centre Cultural de Cambrils

19H

LLARGMETRATGE
Algún día las raíces

EN FEMENÍ I PLURAL

Terrassa

19H

LLARGMETRATGE
Valentina o la serenidad

COMUNICACIÓ I DEFENSA DE DRETS

Cinemes Girona

20H

ACTIVITAT
Sabers ancestrals i narratives
pròpies dels pobles indígenes

Dimecres 9 octubre

SESSIÓ INAUGURAL

Cinemes Girona

20H

LLARGMETRATGE
Algún día las raíces

Dimecres 16 octubre

TERRITORI: TURISME I GENTRIFICACIÓ

Antiga Massana

20:30H

LLARGMETRATGE
El tren y la península

Dijous 10 octubre

EN FEMENÍ I PLURAL

Cinemes Girona

18H

SESSIÓ DE CURTS
Willakuy!
Bucan Tu Rhachhidu'
Yigayo yuwuerane
Nipi Utaiamun

19:30H

LLARGMETRATGE
Mamá

21:30H

LLARGMETRATGE
Yana-Wara

Dijous 17 octubre

TERRITORI: EMERGÈNCIA CLIMÀTICA I AIGUA

Biblioteca de
Cerdanyola

18H

SESSIÓ DE CURTS
Pamalandong sa Danow
(Reflection in the Marsh)
Tahnaanooku'
Journey to our homeland
Entropy

TERRITORI: DONES I ORGANITZACIÓ COMUNITÀRIA

Àgorg Juan
Andrés Benítez

19H

SESSIÓ DE CURTS
Voces protectoras del
territorio: Mujer guardia
indígena
Guardianas del lago

Divendres 11 octubre

LAB CINEMA INDÍGENA

Santa Mònica

15H-17H

ACTIVITAT

INTEL·LIGÈNCIES ANCESTRALS

Santa Mònica

18H-20H

ACTIVITAT

Cinemes Girona

19:30H

SESSIÓ MIXTA
Lima Pare (Cinc grans)
DESERT PHOSfate

21:30H

LLARGMETRATGE
Yvy Pyte: Coraçõ da terra

Divendres 18 octubre

PANTALLA ALTERNATIVA

Ateneu del Raval

18H

SESSIÓ MIXTA
El cost amagat
Saber Sumud Palestina
Col·loqui sobre Palestina

LA JARANA! FESTA DE CLAUSURA I ENTREGA DE PREMIS

Sala Para·Hel 62 (Club P62)

22H-03H

Koedé
Soumeya
Sonikgroove

Dissabte 12 octubre

RESISTÈNCIES INDÍGENES

Cinemes Girona

19:30H

SESSIÓ DE CURTS
Relatos de una Guerra
Huexca en resistencia
Indai Apai Darah

21:30H

LLARGMETRATGE
Bila Burba

Diumenge 13 octubre

COSMOVISIONS

Cinemes Girona

12H

SESSIÓ DE CURTS
Los Gigantes
Inti
Kwat e Jaí
Reclaim
Aakhat (Divination)

UNIVERSOS: SESSIÓ FAMILIAR

12H

SESSIÓ DE
CURTMETRATGES
PER A INFANTS

Los cuentos de la Awicha
Wetsitales: Com van sorgir
la Lluna i les Estrelles
Wetsitales: Mengal Kapitan
Tercero
Yaa Kiliyo'o. Canción o
son del chupamirto
Mapucencias y el
superpoder de las plantas.
Capítulo 1.
Poemas de la tierra

AMAZÒNIES

Cinemes Girona

17H

SESSIÓ DE CURTS
2 curts Buenvivir
Festa de Pajés
Jëña Kwasaasoye
Nunkui Aujmátsamu
Cem pilum
Sha'a

19H

SESSIÓ MIXTA
Kasnamí Kawsani
Bibiru: kaikuxi panama

XVII
INDIFEST
2024
Programa

www.indifest.org

Segueix-nos i comenta el festival!

@CineIndifest

